

Valtioneuvoston asetus

luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen vuosina 2027–2033 myönnettävästä valtionavustuksesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n ja luonnonsuojelulain (9/2023) 20 §:n 4 momentin nojalla:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltaisala

Tässä asetuksessa säädetään valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myönnettävästä harkinnanvaraisesta avustuksesta, jolla edistetään:

- 1) luonnon monimuotoisuuden suojelua ja hoitoa;
 - 2) luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelua ja hoitoa;
 - 3) luonnon monimuotoisuutta koskevaa tutkimusta ja kehitystyötä.
- Asetusta ei sovelleta valtion omistamilla ja hallinnoimilla alueilla.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *elinympäristöillä* soita, metsiä, perinnebiotooppeja, lintuvesiä ja -kosteikoita, pienvesiä ja rantaluontokohteita sekä uuselinympäristöjä, joille on kehittynyt arvokas lajisto;
- 2) *hankkeella* yksittäistä luonnonhoidon toimenpidettä tai laajempaa luonnonhoitohanketta;
- 3) *luonnonhoidolla* luontotyypin tai eliölajin elinympäristön laadun ylläpitämiseen, palauttamiseen tai parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Luonnonhoidon toimenpiteitä ovat kertaluonteinen ennallistaminen, kerran tai useamman vuoden välein toistettava kunnostaminen ja toistuvaluonteinen hoito;
- 4) *lintuvesillä* luontaisesti reheviä matalia järviä, lampia ja lahtia, jotka ovat linnuille erityisen tärkeitä elinympäristöjä sekä muutonaikaisia levähdys- ja ruokailualueita;
- 5) *kosteikoilla* maa-alueen ja avoveden väliin sijoitettavia vettyneitä, matalia, runsasravinteisia ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä luonnonelinympäristöjä;
- 6) *perinnebiotoopilla* perinteisen karjatalouden muovaamaa monimuotoista elinympäristöä, kuten ketoa, niittyä, hakamaata tai metsälaidunta, jonka rikas ja usein uhanalainen lajisto säilyy jatkuvan hoidon avulla;
- 7) *pienvesillä* puroja ja noroja, lähteitä, lähteikköjä ja tihkupintoja, fladoja, kluuvijärviä ja niiden esiasteita sekä pieniä, monimuotoisuudeltaan arvokkaita lampia;
- 8) *rantaluontokohteilla* hiekkarantoja ja dyynejä, jotka ovat maa- ja vesiekosysteemien välisiä, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä vaihtumisvyöhykkeitä;
- 9) *uuselinympäristöillä* ihmisen voimakkaasti muokkaamia elinympäristöjä, joille on luontaisesti kehittynyt arvokas perinnebiotooppien tai paahdealueiden eliölajisto. Uuselinympäristöjä

ovat esimerkiksi ratapihat, pientareet, lentokentät ja käytöstä poistuneet maa-ainesten ottamis-alueet;

10) *kulttuurimaisemalla* maisemaa, jonka syntymiseen ihmisellä on ollut merkittävä vaikutus.

3 §

Valtiontukena myönnettävän avustuksen oikeusperusta

Kun valtionavustusta myönnetään valtiontukena, avustuksen tulee olla Euroopan unionin valtiontukisääntelyn mukaista.

Myönnettäessä avustusta luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen sovelletaan tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 651/2014, jäljempänä *yleinen ryhmäpoikkeusasetus*.

Myönnettäessä avustusta luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseen sekä 3 luvussa säädettyyn luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen ja kehitystyöhön sovelletaan tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) 2022/2472, jäljempänä *maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetus*.

4 §

Valtiontukena myönnettävän avustuksen edellytykset

Kun avustuksen oikeusperustana on yleinen ryhmäpoikkeusasetus tai maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetus:

1) avustusta ei saa myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 32 kohdassa tai maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 59 kohdassa tarkoitettulle vaikeuksissa olevalle yritykselle;

2) avustusta ei saa myöntää, jos hakija ei ole noudattanut eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettua tuen takaisinperintäpäättöstä.

5 §

Julkaisemis-, ilmoitus- ja säilytysvelvollisuus

Elinvoimakeskuksen on varmistettava yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 11 artiklassa tarkoitettujen tietojen julkaiseminen liitteessä III tarkoitettulla tavalla sekä maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklassa tarkoitettujen tietojen julkaiseminen liitteessä III tarkoitettulla tavalla kustakin yksittäisestä tuesta, jonka suuruus ylittää 10 000 euroa.

Elinvoimakeskuksen on pyydettäessä toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 12 artiklassa tarkoitetut tiedot luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja hoitoon myönnettävästä avustuksesta sekä maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 11 artiklassa tarkoitetut tiedot luonnon- ja kulttuurimaiseman hoitoon ja luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen ja kehitystyöhön myönnettävistä avustuksista.

Elinvoimakeskuksen on säilytettävä kymmenen vuoden ajan asiakirja-aineisto, joka liittyy tämän asetuksen mukaisiin avustuksiin ja jota tarkoitetaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 13 artiklassa ja maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 13 artiklassa.

Avustus luonnon monimuotoisuuden sekä luonnon- ja kulttuurimaiseman hoidon edistämiseen

6 §

Avustettavat hankkeet

Elinvoimakeskus voi myöntää avustusta:

- 1) luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetut lajit sekä luonnonsuojelulain nojalla uhanalaisiksi tai erityisesti suojelluiksi määritellyt lajit sekä yhteisön tärkeinä pitämien lajien elinympäristöjen hoitamiseen;
- 2) uhanalaisten, luonnonsuojelulain nojalla suojeltujen ja tiukasti suojeltujen sekä vesilain nojalla suojeltujen luontotyyppien hoitamiseen;
- 3) muiden kuin 1 ja 2 kohdassa mainittujen huomionarvoisten lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien hoitamiseen;
- 4) 1–3 kohdassa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien ilmastonmuutokseen sopeutumisen tukemiseen;
- 5) luonnon- ja kulttuurimaiseman hoitamiseen luonnonsuojelulain 91 §:ssä tarkoitetuilla maakunnallisilla ja valtakunnallisilla maisemanhoitoalueilla;
- 6) toteutettavien toimenpiteiden edellyttämiin inventointeihin ja suunnitelmiin;
- 7) erityisestä syystä muihin kuin 1–6 kohdissa tarkoitettuihin asetuksen soveltamisalan mukaisiin toimenpiteisiin.

Avustusta voidaan myöntää myös 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden ja toimenpiteiden yhdistelmiin.

Avustusta voidaan myöntää hankkeeseen, jonka toimenpiteet kohdistuvat hakijan tai toisen omistamaan alueeseen. Jos alueen omistaa muu kuin hakija, hakijalla on oltava alueen omistajan kirjallinen suostumus toimenpiteeseen.

7 §

Avustuksen saajat

Avustusta voidaan myöntää luonnollisille henkilöille, yrityksille, julkisille yhteisöille ja muille yhteisöille valtion kirjanpitoyksiköitä ja liikelaitoksia lukuun ottamatta.

8 §

Avustuksen myöntämisen perusteet

Avustuksen myöntäminen perustuu kokonaisharkintaan, jossa arvioidaan 6 §:ssä tarkoitettujen hankkeiden ja toimenpiteiden odotettua vaikuttavuutta, kustannustehokkuutta ja toteuttamiskelpoisuutta.

Avustusta ei saa myöntää sellaiseen edellä 6 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen, johon on myönnetty joko osittain tai kokonaan päällekkäisiin tukikelpoihin kustannuksiin muuta rahoitusta julkisista varoista.

Avustusta ei voida myöntää 11 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että maanomistaja sitoutuu avustettavan hankkeen kohteena olevan alueen säilyttämiseen kymmeneksi vuodeksi.

9 §

Avustuksen hyväksyttävät kustannukset

Avustusta voidaan myöntää seuraaviin hankkeen välttämättömiin ja kohtuullisiin kustannuksiin:

- 1) henkilöstökustannukset;
- 2) hankkeen toteuttamisesta välittömästi aiheutuvat ostopalvelukustannukset sekä laitteiden ja tarvikkeiden hankintakustannukset;
- 3) hankkeen toteuttamisen vaatimat välittömät inventoinnin, selvitysten ja suunnittelun kustannukset;
- 4) välttämättömät matkakustannukset;
- 5) muut kuin 1–4 kohdassa tarkoitetut hankkeen toteuttamisen kustannukset.

10 §

Avustuksen enimmäismäärä

Avustus myönnetään prosenttiosuutena avustettavan hankkeen hyväksytyistä kustannuksista. Muuhun kuin taloudelliseen toimintaan myönnettävän avustuksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista voi olla enintään 90 prosenttia.

Taloudelliseen toimintaan myönnettävän avustuksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista voi olla enintään 70 prosenttia.

11 §

Hankkeesta saadut puunmyyntitulot

Hankkeen toteutusaikana syntyneet merkittävät puunmyyntitulot vähennetään hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Vaihtoehtoisesti merkittävät hankkeesta saadut puunmyyntitulot voidaan hyväksyä osaksi hankkeen toimintaa ja käyttää täysmääräisesti elinvoimakeskuksen hyväksymän suunnitelman mukaisiin luonnonhoitotöihin.

Valtionavustusta ei makseta, jos hankkeesta saadut puunmyyntitulot ovat vähintään hyväksyttävien kustannusten suuruiset. Elinvoimakeskus hyväksyy hankkeessa saaduilla puunmyyntituloilla toteutetut luonnonhoitotyöt.

12 §

Hankkeen ulkopuolinen rahoitus

Hankkeen ulkopuolinen yksityinen rahoitus voidaan lukea osaksi hankkeen omarahoitusosuutta.

3 luku

Avustus luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen ja kehitystyöhön

13 §

Avustettavat hankkeet

Valtionavustusta voidaan myöntää tutkimukseen ja kehitystyöhön, jonka tarkoituksena on tuottaa tietoa tai kehittää ratkaisuja luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistamiseen, luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja hoitoon.

14 §

Avustuksen saajat

Avustusta voidaan myöntää tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatiolle valtion kirjanpitoyksiköitä ja liikelaitoksia lukuun ottamatta.

15 §

Avustuksen myöntämisen perusteet

Avustuksen myöntäminen tutkimukseen ja kehitystyöhön perustuu kokonaisharkintaan ja arviointiin tutkimuksen ja kehitystyön kustannustehokkuudesta, toteuttajien asiantuntijuudesta, resurssien riittävyydestä sekä tulosten odotetusta vaikuttavuudesta, hyödynnettävyydestä ja laadusta. Harkinnassa otetaan huomioon myös se, miten tutkimuksella ja kehitystyöllä saavutetut hyödyt turvataan hankkeen päätyttyä.

Maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetään tiedoista, jotka on julkaistava julkisesti saatavilla olevalla verkkosivustolla ennen hankkeen aloittamista ja hankkeen päätyttyä.

Ympäristöministeriö voi määrätä tarkemmin avustuksen myöntämisen perusteista avustushaun yhteydessä.

16 §

Avustuksen hyväksyttävät kustannukset

Avustusta voidaan myöntää seuraaviin tutkimuksesta ja kehitystyöstä aiheutuviin kustannuksiin:

- 1) henkilöstökustannukset siltä osin kuin henkilöstö toimii avustettavan tutkimuksen tai kehitystyön parissa;
- 2) välineiden ja laitteiden kustannukset siltä osin ja siltä ajalta kuin välineitä ja laitteita on käytetty avustettavassa tutkimuksessa tai kehitystyössä;
- 3) ulkopuolisista lähteistä markkinaehdoin ostetun tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, tietämyksen ja patenttien kustannukset sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten;
- 4) muut yleiskustannukset ja toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan avustettavasta tutkimuksesta tai kehitystyöstä aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset sekä matkakustannukset.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja välineitä ja laitteita ei käytetä avustettavan tutkimuksen tai kehitystyön tarpeisiin koko niiden käyttöikää, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoja laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan.

Kun tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatio harjoittaa myös taloudellista toimintaa, kyseisen taloudellisen toiminnan rahoituksesta, kustannuksista ja tuloista on pidettävä erillistä kirjanpitoa.

17 §

Avustuksen enimmäismäärä

Myönnettävän avustuksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista voi olla 70 prosenttia, jollei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä hankkeen toteuttamismuodon tai tulosten merkittävyyden vuoksi. Erityisestä syystä avustus voi olla 90 prosenttia. Erityisenä syynä voidaan pitää tuloksia, jotka tuottavat tai luovat edellytyksiä tuottaa merkittävästi uutta tietoa Suomen luonnon monimuotoisuuden tilasta ja kehityksestä.

4 luku

Avustuksen hakemiseen ja myöntämiseen liittyvät menettelyt

18 §

Avustuksen hakeminen

Elinvoimakeskus ilmoittaa haettavina olevista avustuksista.

Avustusta on haettava ennen avustettavan hankkeen tai toiminnan aloittamista.

Avustushakemuksessa on esitettävä selvitys hakijasta, hankkeen tavoitteista, toimenpiteiden toteuttamistavasta ja aikataulusta sekä hankkeen ympäristövaikutuksista.

Hakemuksessa on esitettävä selvitys muusta samaan hankkeeseen tai toimenpiteeseen kohdistuvasta, julkisista varoista myönnetystä avustuksesta tai tuesta.

Hakemukseen on liitettävä kustannusarvio, rahoitussuunnitelma ja kustannuserittely.

Rahoitussuunnitelmassa on annettava arvio hankkeen puunmyyntituloista sekä selvitys hankkeen ulkopuolisesta rahoituksesta.

Jos avustusta haetaan toisen omistamalla kiinteistöllä tehtävälle hankkeelle, hakemukseen on liitettävä kiinteistön omistajan kirjallinen suostumus hankkeen toteuttamiseen ja selvitys siitä, ettei maanvuokrasopimus estä hankkeen toteuttamista ja että maanvuokrasopimus on voimassa hankkeen toteutustajan.

19 §

Avustuspäätös

Elinvoimakeskus päättää avustuksen myöntämisestä ympäristöministeriön sille tätä varten myöntämien määrärahojen rajoissa.

Avustuspäätöksestä on käytävä ilmi avustuksen enimmäismäärä. Sen lisäksi, mitä valtionavustuslain 11 §:ssä säädetään avustuspäätöksen sisällöstä, avustuksen saajalle on avustuspäätöksessä asetettava välttämättömät ehdot hankkeen aloittamisesta, toteuttamisesta ja loppuun saattamisesta.

20 §

Avustuksen maksaminen, palauttaminen ja takaisinperintä

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus maksaa avustuksen hakemuksessa esitettyjen, toteutuneiden, hyväksyttävien kustannusten perusteella.

Sen lisäksi, mitä valtionavustuslain 20 §:ssä säädetään avustuksen palauttamisesta ja 21 §:ssä takaisinperinnästä, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on päätöksellään määrättävä

avustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu avustus takaisin perittäväksi, jos avustuksen kohteena olevassa hankkeessa ei ole noudatettu 8 §:n 4 momentissa säädettyä kymmenen vuoden säilyttämisvelvoitetta.

5 luku

Voimaantulo

21 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan xx päivänä x kuuta 202x ja on voimassa xx päivään xkuuta 20xx.
Tällä asetuksella kumotaan valtioneuvoston asetus elinympäristöjen kunnostus-, hoito- ja ennallistamishankkeisiin vuosina 2021–2030 myönnettävästä valtionavustuksesta (880/2021).

Helsingissä x.x.20xx

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

Nimike Etunimi Sukunimi